

پایان صد سال تنهایی

سیری در اعتقادات مذهبی مردم آمریکای لاتین

نویسنده: لیلی مصطفوی کاشانی

ناشر: مرکز مطالعات و تحقیقات فرهنگی بین‌المللی

زیر نظر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

چاپ اول ۱۳۷۴، ۲۱۷ صفحه

سرنوشت دیگری وجود ندارد، مثل این است که تقدیر حکم کرده است که باید تحت الطاف دو ارباب بزرگ جهان زندگی کرد. آری دوستان، این همان میزان تنهایی ماست.» (ص ۲)

نویسنده معتقد است دوران این تنهایی به سر آمده است. به دنبال فروپاشی شوروی و پایان عمر حکومت‌های دیکتاتوری نظامی در کشورهای این منطقه، پس از برخوردهای شدید سیاسی -

اجتماعی، دموکراسی‌های نسبی بر سر کار آمده‌اند و اغلب کشورهای منطقه در صدد پیوستن به جریان‌های مهم اقتصاد جهانی برآمده‌اند. نویسنده چنین توضیح می‌دهد: «طی چند سال اخیر شکست حکومت‌های خود کامه و مطرح شدن مفهوم دموکراسی در آمریکای لاتین، موجب شده است که پدیده «خوف عظیم» جای خود را به توافقی تاریخی بدهد. توافق که گویای مصالحه‌ای علنی یا ضمنی میان قشرهای خلقی و طبقات ممتاز جوامع مختلف است... از همین روی می‌توان گفت که آمریکای لاتین در حال حاضر در مرحله گذر از عصر «خوف بزرگ» و انتقال به دوران مصالحه یا همانا «پایان صد سال تنهایی» است. این مرحله انتقالی مشارکت گسترده شرکت‌های فراملیتی و روند تسریع جهان اقتصاد را در پی دارد.» (ص ۵)

دیدگاه‌های محقق در ارتباط با «عصر تجدّد» و «مابعد تجدّد» خواننده را عمیقاً به فکر فرو می‌برد: «بنا به «نظریه متروپل» تمدن‌ها، فرهنگ‌ها و جوامع که روزگاری از هم فاصله داشتند امروزه خواه یا ناخواه به علت سرعت ارتباطات به طور اجتناب‌ناپذیری در تماس با یکدیگر قرار می‌گیرند... نظام جهانی نیز خود طی این برخورد و واکنش‌های متقابل دچار نوعی تلون مزاج می‌شود... با توجه به این وضعیت نوین و بی‌سابقه در جهان بشریت، تکنولوژی نوین گسترده به مراتب وسیع‌تری را زیرپوشش خود گرفته و در نتیجه از دایره تجدّد غرب فراتر رفته و با برخورد با فرهنگ‌های مختلف پویاتر می‌شود.» (ص ۶-۷)

بحران هویت فرهنگی مردم آمریکای

مبحث کتاب، یعنی بررسی اعتقادات مذهبی مردم آمریکای لاتین برای نخستین بار است که در ایران مورد مطالعه قرار می‌گیرد و از این نظر حائز اهمیت است. نویسنده معتقد است این تحقیق زمینه‌ساز تحقیقات بعدی در حوزه مطالعات تطبیقی به منظور راه‌های شناخت تبلیغ اسلام در دیگر سرزمین‌ها با توجه به ویژگی‌های فرهنگی - اجتماعی است که در آن سرزمین‌ها جریان دارد.

اصولاً آشنایی با حیات دینی سرزمین‌های دیگر، اشتراکات و افتراقات دینی و فرهنگی ما و ایشان را پدیدار و در نهایت راه‌های نزدیک شدن به سایر بنندگان خدا را در بر خواهد داشت.

سبک نگارش ادبی است و تحقیقات ارائه شده در کتاب به گونه‌ای است که خواننده از ابتدا با نویسنده همسفر شده، بُعد مسافت را دریافته و با میراث فرهنگی این کشورها از صدها سال قبل، تمدن‌های اینکا، مایا، آزتک، تا واپسین روزهای قرن بیستم و تحولات فکری و دینی ایشان آشنا می‌گردد.

«اگر در سفر به آمریکای جنوبی، سحرگاهان ترک وطن کنیم، می‌بینیم که خورشید در این سفر ساعت‌ها آدمی را دنبال می‌کند، بی‌آنکه روز به شب رسد.» (پیشگفتار).

عنوان «پایان صد سال تنهایی» از این جهت برگزیده شده تا پاسخی به رمان مشهور «صد سال تنهایی» اثر نویسنده معاصر آمریکای لاتین گابریل گارسیا مارکز باشد.

مارکز از قطبی شدن آمریکای لاتین ناله سر داده و می‌گوید: «گویی امکان یافتن

در دنیای امروز که عصر ارتباطات نام گرفته است، لزوم شناخت فرهنگ‌های مختلف جهت برقراری ارتباط و تبادل فرهنگی برکسی پوشیده نیست، لذا تحقیق و پژوهش درباره اوضاع فرهنگی - اجتماعی سرزمین‌های گوناگون بیش از پیش مورد توجه است. بدین لحاظ کشورهای پیشرفته سال‌هاست که به جامعه‌شناسی کشورها توجه داشته‌اند، ولی صرف مطالعه جامعه بدون توجه به تار و پود ارزش‌ها، عقاید، باورهای دینی و فرهنگی آن جامعه نتایج درستی در بر نداشته است.

در سال‌های اخیر با توجه به وقوع انقلاب اسلامی در ایران، فروپاشی کمونیسم و انقلاب‌های گوناگون در گوشه و کنار جهان، توجه به مسائل دینی و بحث جامعه‌شناسی دینی مدنظر قرار گرفته است. در تحقیقات جامعه‌شناسی اصولاً کشورهای جهان سوم نقش فعالی نداشته، اکثراً مصرف‌کننده اطلاعاتی هستند که از کشورهای شمال به ایشان عرضه می‌شود. با مطالعه کتاب حاضر احساس می‌شود که ایران اسلامی دیگر به منابع آن‌سوی مرزها اکتفا نکرده، در راه تحقق استقلال به تحقیقات مهم و مدارک ردیف اول که توسط پژوهشگران ایرانی انجام و تهیه می‌گردد، پرداخته است.

نکته جالب توجه اینکه نویسنده کتاب یک بانوی محقق است که با حمایت‌های معاونت پژوهشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به دورترین نقاط این کره سفر کرده و با متفکران دینی در کشورهای آرژانتین، برزیل و شیلی دیدار و مصاحبه کرده است.

لاتین که امتزاجی از سه نژاد سرخپوست، سفیدپوست و سیاهپوست هستند، در فصلی تحت عنوان «مولاتوی» چشم سبز مطرح شده است. وی در دیداری که با یک استاد علوم اجتماعی با پوستی تیره و چشمانی سبز رنگ در میزگرد دانشگاه کاتولیک در ریودوژانیرو داشته، از قول او چنین نقل می‌کند: «تصورش را بکنید من از مادری سفید و پدری سیاهپوست متولد شده‌ام ولی اجدادم از طرف مادری به سرخپوستان می‌رسد، هویتم چیست؟» (ص ۳۲)

نویسنده معتقد است: «آمریکای لاتین باید گذشته‌اش را دریابد، عدم آگاهی نسبت به آن گذشته به تکرار دوران عبودیت و بردگی منجر می‌شود. آمریکای لاتین نباید نسبت به ارزش‌های خود تردید روا دارد، وی باید این ارزش‌ها را به عنوان یک واقعیت فرهنگی بپذیرد.» (ص ۳۴)

نقش مذهب کاتولیک به عنوان میراث اسپانیولی‌های فاتح و حضور کلیسا در کشورهای مختلف آمریکای لاتین در فصول متعدد مورد بحث قرار می‌گیرد: کلیسای برزیل، کلیسای شیلی، کاتولیسیسم و ...

خواننده با مبارزه حقوقدانان و کلیسا و پیروی از کاتولیسیسم اروپایی که منجر به درهم شکستن سلسله مراتب کلیسایی و ایجاد ارتباط با قشرهای مختلف جامعه به ویژه زنان و محرومان شد، آشنا می‌شود. سپس تفاسیر جدید متفکران دینی از انجیل مطرح می‌شود. نظریات متفکرانی چون گوتی ارز و لئوناردو بوف مورد بحث قرار گرفته، تأثیر کتاب‌های این متفکران بر توده‌ها بازگو می‌گردد. در واقع این نگرش جدید به مسیحیت به ایجاد کلیساهای پایه در آمریکای لاتین منجر شده است. این کلیساها با توده‌های فقیر ارتباط برقرار کرده‌اند و مراسم دینی حتی توسط افراد غیرروحانی به عنوان نماینده کلیسا انجام می‌شود. واتیکان نیز به ناچار با انتشار سند دوم خود در سال ۱۹۸۶ عدالت اجتماعی را از جمله مسئولیت‌های کلیسا اعلام می‌نماید.

محقق معتقد است، اصولاً الهیات

سال‌های ۸۶ - ۱۹۵۸ برمی‌خوریم که رویدادهای سیاسی و رویدادهای مذهبی در آمریکای لاتین و رویدادهای مذهبی در کاتولیسیسم را بررسی می‌کند. با نگاهی به جدول مزبور خواننده می‌تواند به‌طور یکجا با رویدادهای مختلف و سیر تاریخی آنها آشنا گردد.

یکی از مسائل حاد در آمریکای لاتین که امروزه کم و بیش در اخبار جهانی نیز منعکس است، مسئله حضور روزافزون کودکان خیابانی در این سرزمین‌هاست. نویسنده با مشاهده وضعیت کودکانی که در سائوپولو مشاهده کرده است عمق فاجعه را بازگو می‌نماید و از ایشان به عنوان دوزخیان خیابانی یاد می‌کند: «در میان موج دستفروشان خیابان‌گرد، کودکان بسیاری به واکس زدن کفش‌ها و فروش آدامس مشغول بودند. برخی از آنان نیز پای برهنه فوتبال بازی می‌کردند، ولی چگونه می‌توانستند چنان بی‌خیال و بی‌تفاوت با آن چشمان بی‌فروغ و چهره‌های زنج‌کشیده با آن توپ بی‌مقدار و کهنه بازی کنند، آن هم در حالی که تعدادی از آنان کیسه‌های کوچک نابلونی سربازی را در دست داشتند که مملو از مایع آستون بود. آنان هر از گاه کیسه‌ها را برای لحظاتی چند مقابل سوراخ بینی خود می‌گرفتند، گویی که این ارزانترین و سهل‌الوصول‌ترین طریق تخدیر بود. می‌خواستند با تخدیر خویش درد بی‌درمان بی‌سرپرستی و آوارگی را به درون خویش بفرستند.» (ص ۱۰۹)

سپس او از منظره رقت باری که هنگام شب از پنجره هتلی که در آن اقامت داشته است، یاد می‌کند. به راستی این فصل تکان‌دهنده‌ترین مصائب بشری را که همانا بی‌پناهی نسل آینده آمریکای لاتین است به خوبی تصویر کرده است: «در پیاده‌روی آن سوی خیابان، به نظر می‌آمد کیسه‌های بزرگ و کوچک زباله در کنار هم چیده شده بودند. به‌طور حتم، سحرگاهان جاروی مکانیکی رفتگران این نظم را به هم‌زده و آنها را با خود می‌برد. ولی این محموله‌های سپیدرنگ کیسه‌های زباله نه، بلکه پیکرهای نحیف کودکانی بودند که در کنار هم تا آنجا که چشم کار می‌کرد دراز به دراز بر روی

رهایی بخش امری است مختص آمریکای لاتین و تلاشی است از جانب متألّهین برجسته آن برای آشتی دادن سنت دین با فشارهای سیاسی و اقتصادی در این کشورها.

فصولی نیز به توسیم چهره عیسی و مریم در آمریکای لاتین اختصاص می‌یابد: «در آمریکای لاتین حتی در کلیساهای کوچک محلی نیز که بایستی آن را جایگاه تسکین و آرامش روح دانست، رنج، محنت و اشک و خون از آن تداعی می‌شود. کمتر کلیسایی را در جهان می‌توان یافت که این همه تندیس عیسی مسیح را داشته باشد که به صورت شهید و با تاجی از بوته‌های خار بر سر تراشیده شده باشند ... چهره و اندام عیسی در آمریکای لاتین اغلب بسیار تکیده، سرخمیده و حتی با خنجر جری فرو

رفته در پهلو دیده می‌شود، در حالی که خون از زخم خنجر جاری است ... چهره عیسی مسیح، اغلب خونین و کبود شده است و آدمی خیلی زود به تفاوت مسیحی زنده و عروج کرده و ابدی و یک مسیح غم‌زده و مرده آمریکای لاتینی پی می‌برد ... مادر عیسی نیز همیشه اشک بر رخسار دارد.» (ص ۹۹)

در صفحه ۱۰۴ به جدولی در فاصله

پیاده‌روها خوابیده بودند. کودکان کم سن و سالی نیز دیده می‌شدند که در تاریکی به این طرف و آن طرف خزیده و با جستجو در زباله‌ها، قوطی‌های خالی را برای فروش جمع‌آوری می‌کردند. بدون شک آوارگی راز همبستگی آنان و خیابان راه دستیابی به معیشت است.» (ص ۱۱۲)

نویسنده در این مورد از فعالیت «اداره بین‌الملل کاتولیک برای امور کودکان» که مرکز آن در ژنو است، یاد می‌کند و از آمار و ارقامی که در نشریه این مرکز درباره مسائل کودکان خیابانی در برزیل آمده می‌گوید: «طبق آخرین مطالعاتی که درباره ۸۰۰۰ کودک خیابانی ساوپولو برزیل انجام شده بود، ۹ درصد آنان حامل ویروس HIV (ناقل بیماری ایدز بودند.» (ص ۱۰۶)

خواننده همراه با نویسنده با فرق گوناگون که این روزها در آمریکای لاتین به فعالیت مشغولند آشنا می‌شود - انجیلی‌ها، پنت کاستال‌ها و حتی آیین‌های سرخپوستی - آفریقایی: «امروزه آمریکای لاتین که بیش از سه قرن تحت نفوذ کاتولیسیسم بوده .. با موج فرهنگی - دینی پروتستانتیسم رو به رو شده است و میلیون‌ها نفر از مردم این قاره به شاخه‌های مختلف آن، به ویژه به دو فرقه محافظه کار آن «انجیلی‌ها» و «پنت کاستال‌ها» می‌گردند. (ص ۱۱۵)

سپس توضیحاتی در باب فعالیت‌های این فرق می‌دهد و از مشاهدات و مطالعات خویش در این باب بهره می‌جوید. محقق حرکت عظیم روستاییان فقیر و محروم به شهرهای بزرگ را مهمترین عامل گسترش پروتستانتیسم می‌داند.

در واقع امروز در آمریکای لاتین رقابت معنوی و روحانی بین کاتولیک‌ها و پروتستان‌ها ایجاد شده است.

در کتاب حاضر یازده مورد گفتگو با شخصیت‌های اجتماعی - مذهبی گنجانیده شده است. از جمله گفتگو با آدلفو پروز اسکیبول ریاست بنیاد خدماتی صلح و عدالت در آرژانتین. او برنده جایزه صلح نوبل در سال ۱۹۸۰ است. لئوناردو بوف و برادرش کلودوویس بوف که اولی استاد الهیات در دانشگاه پتروپولیس برزیل و

ایستادگی در مقابل فرهنگ غیر مذهبی نیست، بلکه مهم جلب جوانان به محافل مذهبی است ... جوانان طی گردش‌ها و بازدیدهای دسته جمعی لحظاتی طولانی را با یکدیگر می‌گذرانند که این خود شمار زیادی را به کلیسا می‌کشاند ... ما همه ساله یک برنامه پیاده‌روی برای زیارت آرامگاه قدیسه ترزا در ارتفاعات جبال آند با شرکت جوانان ترتیب می‌دهیم .. من به شخصه به این برنامه خیلی خوش‌بین هستم، زیرا نشانگر این امر است که جوانان فقط برای فریاد زدن در استادیوم‌های ورزشی ساخته نشده‌اند، بلکه اگر امکانات جدیدی برای آنان فراهم شود، امکاناتی که بر روح و روان آنان تأثیر بگذارد، دیر یا زود به دنبال راهی برای نیل به تفکر مذهبی جستجو را آغاز می‌کنند و این همان قبول مسئولیت در زندگی امروزی است؛ مسئولیت براساس امید و توکل ...» (صص ۲۰۷ - ۲۱۰)

با توجه به امکانات اندک تحقیق و طول مسافرت‌ها باید اذعان کرد که نویسنده تمام کوشش خویش را بکار گرفته تا دایره‌المعارف گونه‌ای در ارتباط با تاریخ اجتماعی - مذهبی آمریکای لاتین ارائه نماید.

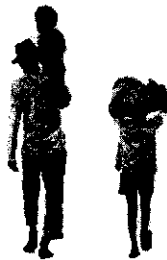
در کتاب‌شناسی اثر حاضر ۷۴ منبع در ارتباط با موضوع مورد بحث به خواننده معرفی می‌شود. تاریخ این منابع بین سال‌های ۱۹۲۳ الی ۱۹۹۴ است و این خود نمایانگر مطالعه عمیق محقق در ارتباط با موضوع مسیحیت و اعتقادات مذهبی به ویژه مسیحیت در آمریکای لاتین می‌باشد.

۱۹ منبع متعلق به دهه نود میلادی است که نشان از جستجوی بسیار برای مطالعات جدید نویسنده در این باب دارد زیرا در کشور ما دستیابی به منابع جدید حتی دو دهه گذشته به علت عدم حضور نظام اطلاع رسانی ملی و مقررات دست و پاگیر اداری - مالی در مورد سفارش کتب و نشریات خارجی با مشکلات بسیار روبروست و این کوشش دلیلی بر درک اطلاعات جدید و ارزشمند بودن اثر می‌باشد.

صفحه عنوان، سپاسگزاری و دیباچه به زبان انگلیسی توسط نویسنده تهیه شده

نویسنده کتاب‌های بسیاری درباره الهیات رهایی‌بخش و کلیساهای پایه است و دومی استاد دانشگاه از فرقه «خدمتگزاران مریم»، آثار وی بیشتر براساس سیاست و رابطه آن با دین است. در این گفتگوها گاه نکات تازه‌ای مطرح شده است، مانند جایگاه زنان در کلیسا. گفتگو با رونالدو موزین از حکمای الهی برجسته آمریکای لاتین که زندگی خود را وقف فقرا کرده و در میان آنان در مناطق آلودکن‌نشین سانتیاگو زندگی می‌کند. از بین این مصاحبه‌ها که هر یک در نوع خود حاوی نکات ارزنده‌ای است به گفتگو با پدر کریستیان پریخت، نایب اسقف اعظم برای جوانان شیلی اشاره می‌شود:

«اس - از وظایف خود بگویید.
ج - کلمه کلیدی برای ما در حال حاضر امید است. همگی ما در آمریکای لاتین مذهبی هستیم، حتی اگر به شعائر آن عمل نکنیم. ولی همان طور که آمار و ارقام نشان داده است، حتی در میان جوانان ۶۵ درصد کاتولیک معتقد وجود دارد ... امروزه در شیلی، حتی آنانی که مذهبی نیستند، اهمیت خاصی برای حیات درونی قائل هستند و اگر برخی از جوانان در اینجا به دنبال مواد مخدر هستند، شاید علت آن جستجوی راهی برای رفع پریشانی‌های خود در محیطی بی‌دین باشد. اگر هم امکانات مادی داشته باشند، باز هم مصرف‌گرایی کاذب آنان را به سر در گمی و در نهایت خلأ روحی می‌رساند ... وظیفه عمده ما تنها فرآیند مسیحی کردن جوانان یا

که از نظر اطلاعات کتاب‌شناختی بین‌المللی حائز اهمیت است. از طرفی ارجاعات متعدد که به شکل حاشیه توضیحی و یا حاشیه ارجاعی توسط نویسنده داده شده به خواندن متن و درک اصطلاحات و مفاهیم و رویدادهای ذکر شده در متن کمک شایان توجهی می‌نماید. تنها اشکال کتاب حاضر وجود غلط‌های چاپی، تیراژ پایین فقط ۱۰۰۰ نسخه و عدم قیمت‌گذاری است. البته غلط‌های چاپی ناشی از تعجیل و یا عدم دقت مرکزی است که حروف چینی کتاب مزبور را به عهده داشته است. پایین بودن تیراژ نیز گویای این امر است که هنوز نشر دولتی در ایران برای توزیع انتشارات خویش ناتوان است. آیا وقت آن نرسیده که انتشارات دولتی ارزنده از طریق کتابخانه‌های عمومی و دانشگاهی کشور برای پژوهشگران و دانشجویان علاقه‌مند دسترس پذیر گردد! به امید آن روز.

زهره میرحسینی

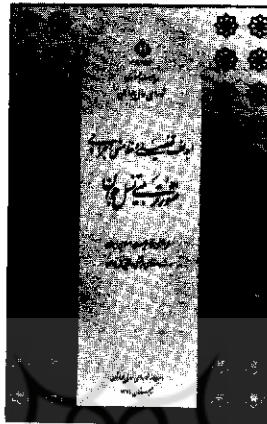
کوشش‌های نظری

در سیاست خارجی

نویسنده: دکتر محمد جواد لاریجانی
ناشر: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی
چاپ اول ۱۳۷۴، ۳۰۹ صفحه، ۴۵۰۰ ریال

کتابی است در دو بخش و شش فصل که مؤلف در آن به تدوین نوعی فلسفه علم سیاست یا علم روابط بین‌الملل پرداخته است. بخش اول به طرح و بحث در مبانی

نظری عام اختصاص دارد و در بخش دوم نظم جهانی و وضع جهانی که در آن زندگی می‌کنیم و حکومت و تحولات آینده آن مورد بحث قرار گرفته است. کتاب دو پیوست هم دارد: یکی متضمن برخی اندیشه‌ها و رفتارهای رایج در انقلاب کبیر فرانسه است و دیگر در خصوص توین بی، حکومت جهانی و جهانگشایی است.

منشور تربیتی نسل جوان

اهداف تفصیلی و خط‌مشی اجرایی

ناشر: دبیرخانه شورای عالی جوانان
تابستان ۱۳۷۴

دبیرخانه شورای عالی جوانان در پی چاره‌اندیشی و راهیابی برای تأمین رشد و ارتقای فرهنگی و تربیتی جوانان، مجموعه سه جلدی طرح «منشور تربیتی»، «اهداف تفصیلی و خط‌مشی اجرایی منشور» موسوم به استراتژی نظام جمهوری اسلامی ایران در رشد و ارتقای فرهنگی و تربیتی نسل جوان و «طرح تفصیلی اقدامات اجرایی دستگاهها و سازمان‌های دولتی براساس منشور تربیتی» را به چاپ رسانیده است. چنانچه در بخشی از مقدمه طرح «اهداف تفصیلی و خط‌مشی اجرایی» آمده است «منشور تربیتی نسل جوان - مصوب ششم شهریور ماه ۱۳۷۳ شورای عالی جوانان - به مثابه میثاق ملی و آرمانی، چهارچوب نظری سیاست‌های فرهنگی

نظام جمهوری اسلامی ایران را در خصوص رشد و اعتلای فرهنگی و تربیتی نسل جوان ترسیم نموده و مجموعه اصول تربیتی آن در عین رعایت ایجاز و اختصار، سیمای کامل نسل جوان را در ابعاد گوناگون حیات فردی و اجتماعی به تصویر کشیده است ولی اجرای دقیق مفاد آن نیازمند رهیافتی روشن از مفاهیم ارزشی و محدوده تفسیری و گستره ابعاد علمی هر یک از اصول آرمانی منشور است.»

فرهنگ و دین

برگزیده مقالات دایرة المعارف دین

ویراسته میرچا الیاده

هیئت مترجمان:

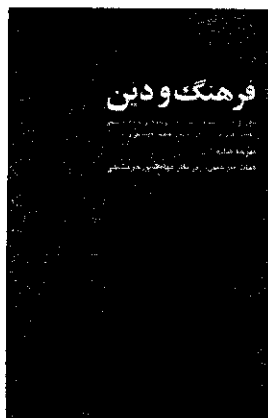
زیر نظر بهاء‌الدین خرمشاهی

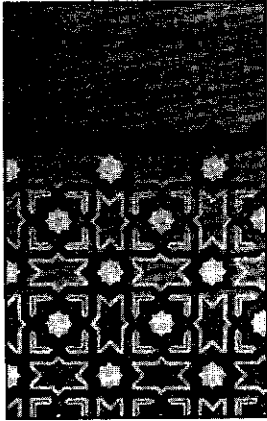
ناشر: انتشارات طرح نو

چاپ اول ۱۳۷۴

هفته ۴ + ۶۲۶ صفحه / ۱۸۰۰۰ ریال

این کتاب نیاز به معرفی ندارد. توجه به مقام میرچا الیاده که دایرة المعارف زیر نظر او تدوین و منتشر شده و نظر به فهرست عنوان‌های مقالات (۲۲ مقاله) و نام مترجمان (۱۰ مترجم) برای پی‌بردن به اهمیت آن کافی است. حسن سلیقه در چاپ و صفحه‌آرایی و صحافی نیز، از محاسن کتاب است.

زبان اهل اشارت

مجموعه مقالات درباره

تفسیر کشف الاسرار و عدة الابرار

به کوشش: یدالله جلالی پندری،

ناشر: مؤسسه انتشارات یزد،

چاپ اول، بهار ۱۳۷۴، ۲۴۹ صفحه

گویا نخستین مقاله‌ای که درباره ابوالفضل رشیدالدین میبیدی در مطبوعات فارسی به چاپ رسید، متعلق به چهل سال پیش است. در این چهل سال مقالات مختلفی درباره ویژگی‌های این تفسیر نگاشته شده است و کتابی که به معرفی آن می‌پردازیم منتخب این مقالات است. مقالات انتخاب شده درباره زندگی و آثار ابوالفضل رشیدالدین میبیدی، نسخه‌های خطی کشف‌الاسرار، واژگان

جلوه‌های تشیع

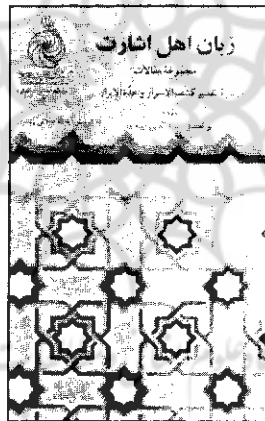
در تفسیر کشف‌الاسرار

تألیف: دکتر محمد مهدی رکنی یزدی

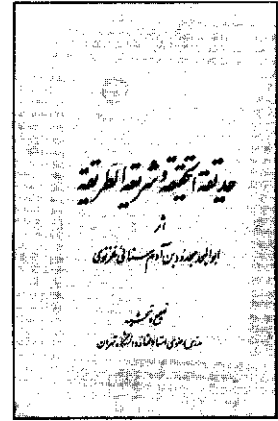
ناشر: مؤسسه انتشارات یزد

چاپ اول، بهار ۱۳۷۴، ۱۰۴ صفحه

مطالعه ده مجلد تفسیر کشف‌الاسرار و عدة الابرار امام احمد میبیدی نشان می‌دهد که از نظر اعتقادی، میبیدی سنی دیندار و عقیده‌مندی است که در فروع پیرو مذهب شافعی است. اما در میان انبوه روایاتی که در سراسر این تفسیر کبیر آمده است، جلوه تشیع است که به صورت فضایل امیرمؤمنان، علی (ع) منجلی شده است. نویسنده کتاب شیوه کار خود را براساس احادیث منقول از پیامبر اسلام (ص) و ائمه شیعه (ع) تنظیم کرده است. بخش اول احادیث منقول از رسول اکرم (ص) در مدح و منقبت علی (ع)، احادیث مروی از امام علی (ع) است که به تفسیر آیات و توضیح موضوعات گوناگون دینی کمک می‌کند و میبیدی آنها را در لابلای مطالب مختلف گنجانده است. از این احادیث ۸۶ روایت نقل شده است و نشانی باقی احادیث نیز داده شده است. روایاتی نیز از امام حسن (ع)، امام حسین (ع)، امام زین‌العابدین (ع)، امام باقر (ع)، امام صادق (ع) و امام رضا (ع) نقل شده است که هر یک به تفسیر آیاتی از کلام الله مجید کمک می‌نماید.

کشف‌الاسرار، سبک نثر میبیدی، نگرش عرفانی میبیدی، ارزش‌های گوناگون کشف‌الاسرار و فهرست کشف‌الاسرار است. مطالعه این مقالات که افرادی چون محیط طباطبایی، ایرج افشار، دکتر محمد جعفر محجوب، علی اصغر حکمت، دکتر محمد معین، عبدالمحمد آیتی، دکتر محمد مهدی رکنی یزدی، دکتر مهدی محقق، دکتر رضا انزاسمی نژاد، سیدمحمد علی جمال‌زاده، دکتر محمد جواد شریعت و... آنها را به رشته تحریر درآورده‌اند، اطلاعات مفیدی را درباره احوال و آثار میبیدی به دست می‌دهد.

حدیقه الحقیقه و شریعه الطریقه

مؤلف: ابوالمجد مجدود بن آدم

تصحیح و تحشیه: مدرس رضوی

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۴

چاپ اول کتاب حدیقه الحقیقه براساس شانزده نسخه خطی تصحیح شده است، ضمن آنکه به چهار نسخه چاپی که همگی در هند به طبع رسیده‌اند، ارجاع شده است. نسخه حاضر چاپ چهارم است که از روی چاپ اول که در سال ۱۳۵۹ به طبع رسیده، افست شده است. کتاب حدیقه الحقیقه به سبب اهمیت مطالب و شیوایی نظم و اسلوب بدیع خود در عهد سنایی شهرت یافت و ادیبان بدان توجه نمودند و آن را نقل مجالس خویش ساختند.

کتاب در ده باب نظم یافته است و در هر باب درباره موضوعات عرفانی و اخلاقی سخن رانده شده است. بیشتر مطالب ناظر به آیات قرآن کریم و اخبار نبوی و آثار صحابه و کلمات مشایخ است. نکته مهم آن است که سنایی معانی باریک عرفانی و مطالب عالی فلسفی و مباحث مهم اجتماعی و نکات دلپذیر اخلاقی را که تا آن زمان در قالب شعری درنیامده بود، با قدرت طبع و ذوق سرشارش در لباس الفاظ و عبارات آورده است و در حقیقت سنایی اول کسی است که معانی دقیقه عرفانی را به سلک نظم درآورده و کتابی را به این روش و اسلوب ساخته و پرداخته است.